

DĖL PIRKIMO SĄLYGŲ PAAIŠKINIMO / PATIKSLINIMO

Pranešame, kad gauti klausimai Automatinio monitoringo sistemų įrengimas pirkime (toliau – Pirkimas), į kuriuos pateikiami atsakymai:

1 klausimas:

2026-05-28 gavome atsakymus į kitų dalyvių rinkos konsultacijos metu pateiktus klausimus dėl numatomo vykdyti Automatinio monitoringo sistemų įrengimo pirkimo. Atsižvelgdamas į potencialaus tiekėjo pateiktą siūlymą, Perkantysis subjektas atsakymuose dėl rinkos konsultacijos sąlygų nustatė, kad draudimo bendrovės išduotas laidavimo raštas nebus laikomas priimtina sutarties įvykdymo užtikrinimo priemone.

Atitinkamai minėtos sąlygos buvo įtrauktos į pirkimo „Automatinio monitoringo sistemų įrengimas“, paskelbtą CVP IS priemonėmis 2026-05-29 (toliau – Pirkimas), dokumentus.

Pažymime, kad draudimo bendrovės laidavimo rašto atsisakymas nesuteikia Perkančiajam subjektui galimybės „pasirinkti patikimesnį Rangovą“. Draudimo bendrovės laidavimo raštas yra teisės aktuose pripažįstama ir viešuosiuose pirkimuose plačiai taikoma sutartinių įsipareigojimų užtikrinimo priemonė, užtikrinanti pakankamą Perkančiojo subjekto interesų apsaugą. Banko garantija ar lėšų deponavimas savaime nesuteikia didesnės finansinės apsaugos nei draudimo bendrovės laidavimo raštas, nes visos šios priemonės yra teisės aktuose pripažįstami sutartinių įsipareigojimų įvykdymo užtikrinimo būdai, užtikrinantys Perkančiojo subjekto interesų apsaugą nustatyta apimtimi.

Taip pat pažymime, kad objektyvių argumentų, pagrindžiančių, jog banko garantija ar lėšų deponavimas leistų užtikrinti „patikimesnio Rangovo“ pasirinkimą, pateikta nebuvo.

Kita vertus, manytina, kad draudimo bendrovės laidavimo rašto, kaip tinkamos sutarties įvykdymo užtikrinimo priemonės, atsisakymas galėtų nepagrįstai apriboti tiekėjų galimybes dalyvauti Pirkime bei sumažinti konkurenciją.

Be to, nustačius reikalavimą pateikti išimtinai banko garantiją arba lėšų deponavimą, tiekėjams gali atsirasti papildomi finansiniai kaštai, susiję su apyvartinių lėšų apribojimu bei finansavimo išlaidų padidėjimu.

Atsižvelgiant į tai, vertintina, kad toks pirkimo dokumentų pakeitimas gali lemti mažesnę potencialių tiekėjų aktyvumą Pirkime bei didesnę pasiūlymų kainą.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta aukščiau, prašome Pirkime palikti galimybę sutarties įvykdymo užtikrinimui pateikti draudimo bendrovės laidavimo raštą, kaip alternatyvią sutartinių įsipareigojimų užtikrinimo priemonę.

Atsakymas:

Paiškiname, kad sutarties įvykdymo užtikrinimo būdai (banko garantija arba lėšų deponavimas) Pirkime nustatyti vadovaujantis pagrindiniais pirkimų principais, įvertinus Pirkimo objektą, sutarties trukmę, taip pat siekiant užtikrinti Perkančiojo subjekto lūkesčius, kad tiekėjas, su kuriuo bus sudaroma Pirkimo sutartis, dės visas pastangas tinkamai bei laiku vykdyti Pirkimo sutartį.

Paiškiname, kad sutarties įvykdymo užtikrinimo reikalavimai Pirkime nustatyti laikantis Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (toliau – PI) 55 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos Perkančiajam subjektui pareikalauti, kad pirkimo sutarties įvykdymas būtų užtikrinamas Lietuvos

Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.70 straipsnyje nustatytais prievolių įvykdymo užtikrinimo būdais. Tai reiškia, kad pagal PĮ ir atitinkamai CK teisinį reguliavimą, Perkantysis subjektas turi teisę, bet ne pareigą pasirinkti konkrečius prievolių užtikrinimo būdus. Pažymėtina, kad PĮ nenustatyta, kokie reikalavimai turi būti keliami sutarties įvykdymo užtikrinimui, todėl kiekvienu atveju Perkantysis subjektas pats sprendžia, kokie CK numatyti prievolės įvykdymo užtikrinimo būdai jam yra priimtini. Tai reiškia, kad pats Perkantysis subjektas turi teisę nurodyti priimtinus sutarties įvykdymo užtikrinimo būdus ir jiems keliamus reikalavimus. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad Perkantysis subjektas neturi teisės priimti kitos užtikrinimo priemonės, nei nustatyta pirkimo dokumentuose. Todėl, nustačius, kad šiame Pirkime priimtinos tik banko garantijos arba lėšų deponavimas, Perkantysis subjektas negali priimti kitų užtikrinimo priemonių, įskaitant draudimo bendrovės laidavimo raštą. Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad paskelbtų Pirkimo dokumentų keitimas, numatant galimybę pateikti kitos formos nei numatyta sutarties įvykdymo užtikrinimą yra negalimas.

Pažymima, kad pagal teisinį reguliavimą banko garantija bei draudimo bendrovės draudimo laidavimo raštas (laidavimo sutartis), kaip prievolių užtikrinimo būdai yra skirtingi institutai. CK 6.90 straipsnio 1 ir 2 dalis garantija laikomas vienašalis garanto įsipareigojimas nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kitam asmeniui – kreditoriui, jeigu asmuo – skolininkas, prievolės neįvykdys ar ją įvykdys netinkamai, ir atlyginti kreditoriui nuostolius tam tikromis sąlygomis (skolininkui tapus nemokiam ar kitais atvejais). Garanto atsakomybė nepriklauso nuo pagrindinės prievolės. Taigi, sutarties įvykdymo garantija suteikia Perkančiajam subjektui galimybę ne ginčo tvarka gauti nuostolių atlyginimą Tiekėjui neįvykdžius ar netinkamai įvykdžius sutartinius ar garantinius įsipareigojimus. Pagal banko garantiją Perkantysis subjektas gali kreiptis į banką ir reikalauti sumokėti garantijoje nurodytą pinigų sumą nepateikdama jokių reikalavimo teisės pagrįstumą patvirtinančių įrodymų, o bankas negali atsisakyti išmokėti finansinėje garantijoje nurodytos pinigų sumos Perkančiajam subjektui. Tuo tarpu draudimo bendrovės suteiktas laidavimo draudimas turi tiek CK 6.76 - 6.89 straipsniuose reglamentuojamo laidavimo bruožų, tiek yra viena iš ne gyvybės draudimo šakos grupių (Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 7 str. 3 d. 15 p.). Laidavimo draudimo sutartis suprantama kaip sutartis, pagal kurią draudikas už draudimo sutartyje nustatytą draudimo įmoką įsipareigoja naudos gavėjui (draudėjo kreditoriui pagal draudimu užtikrintą prievolę) sumokėti įstatymo ar draudimo sutarties nustatyto dydžio draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatymų ar draudimo sutarties nustatyta tvarka, jeigu draudėjas savo kreditoriui neįvykdo visos ar dalies prievolės ir dėl to kreditorius patiria nuostolių. Taigi, laidavimo draudimas iš esmės reiškia, kad, jei draudėjas tinkamai neįvykdys savo prievolių Perkančiajam subjektui, tuomet draudimo bendrovė (draudikas) atlygins naudos gavėjui dėl tokio draudėjo prievolių neįvykdymo/netinkamo įvykdymo patirtus nuostolius iki laidavimo liudijime (polise) nurodytos sumos, tačiau draudimo išmokos išmokėjimas pagal sutartinių įsipareigojimų įvykdymo laidavimo draudimo sutartį paprastai yra siejamas su draudimo taisyklėmis, o tai reiškia, kad tokiu atveju gali būti reikalaujama įrodyti, jog tikrai buvo pažeisti Perkančiojo subjekto turtiniai interesai, kad Perkančiojo subjekto pretenzija yra draudiminis įvykis ir t.t., kas akivaizdu, jog ne tik apsunkina Perkančiojo subjekto padėtį, bet kai kuriais atvejais būtų neįmanoma apginti Perkančiojo subjekto interesų, nes laidavimo terminas sutampa su pagrindinės prievolės terminu.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ir Lietuvos teismų praktikoje pripažįstama, kad: (1) sutartinių civilinių teisinių santykių subjektai, vadovaudamiesi sutarties laisvės principu ir atsižvelgdami į sutarties pobūdį, savo poreikius, finansinį pajėgumą, verslo praktikos tendencijas ir pan., gali pasirinkti tiek CK 6.70 straipsnio 1 dalyje nustatytus, tiek ir šioje teisės normoje nenustatytus, tačiau imperatyviosioms įstatymų normoms, teisės principams, viešajai tvarkai ir gerai moralei neprieštaraujančius bei adekvačius prievolių įvykdymo užtikrinimo būdus (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2015 m. sausio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-63/2015*); (2) įstatymų leidėjas perkančiosioms organizacijoms yra suteikęs diskrecijos teisę pasirinkti pasiūlymo galiojimo ir pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimo būdus (*Lietuvos apeliacinio teismo 2016 m. rugsėjo 27 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e2A-1005-302/2016*); (3) banko garantija ženkliai geriau užtikrina kreditoriaus interesus nei laidavimo draudimas, kadangi banko garantija nėra priklausoma nuo pagrindinės (užtikrinamos) prievolės ir garantijos sumos išmokėjimas nesiejamas

su skolininko ir kreditoriaus ginčo dėl garantija užtikrintų įsipareigojimų vykdymo išsprendimu (CK 6.90 str. 2 d., 6.93 str.); laidavimo savybės yra visiškai priešingos (pavyzdžiui, CK 6.76, 6.82 str.) (Lietuvos apeliacinio teismo 2010 m. lapkričio 23 d. sprendimas civilinėje byloje Nr. 2A-972/2010; 2013 m. rugsėjo 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-2117/2013).

Remiantis aukščiau nurodytais banko garantijos ir draudimo bendrovės laidavimo teisinio reglamentavimo skirtumais, vertintina, kad draudimo bendrovės laidavimas ((laidavimo sutartis) sukelia riziką sutarties įgyvendinimui nustatytais terminais.

Atsižvelgiant į visus aukščiau išdėstytus argumentus, Pirkimo dokumentuose nustatyti sutarties įvykdymo užtikrinimo būdai laikomi pagrįstais ir proporcingais, todėl nebus keičiami.

Jurgita Latvė, tel. +370 603 91139, el. p. jurgita.latve@litgrid.eu